

Zofia Czernow
Joanna Frydrych
Klub Parlamentarny
Platforma Obywatelska

Warszawa dn. 14 wrzesień 2017 r.

Szanowny Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu RP

PYTANIE W SPRAWACH BIEŻĄCYCH
Do Elżbiety Rafalskiej – Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
na podstawie art. 196 Regulaminu Sejmu

w sprawie rażącego niedofinansowania zadań w zakresie rehabilitacji społecznej w szczególności środków pomocniczych i ortopedycznych w br.

Szanowny Pani Minister,

Limity środków finansowych przekazane dla powiatów z PFRON na 2017 rok są generalnie niższe / około 20% / w porównaniu do 2016 r. i prawie dwukrotnie niższe w porównaniu do lat poprzednich. Środki te przeznaczone są na rehabilitację społeczną, w tym szczególnie zaopatrzenie w środki pomocnicze i ortopedyczne oraz na rehabilitację zawodową. Potrzeby na te zadania, a zwłaszcza rehabilitację społeczną rosną bardzo dynamicznie. Mimo dużego niedoboru już na początku roku to w czerwcu i lipcu br. większość powiatów otrzymała z PFRON decyzje o dalszym zmniejszeniu skali dofinansowania na 2017 rok. Były to szokujące decyzje, gdyż w większości powiatów środki te zostały rozdysponowane. Tak dramatycznej sytuacji w Powiatowych Centrach Pomocy Rodzinie jeszcze nie było. W większości powiatów nie ma już żadnych pieniędzy na dofinansowanie zakupu środków pomocniczych dla osób przewlekle i obłożnie chorych. Nie dofinansowuje się także żadnych / w tym bardzo pilnych / potrzeb w zakresie likwidacji barier architektonicznych. O dofinansowaniu turnusów rehabilitacyjnych nie ma co marzyć. Jest dopiero wrzesień i do końca roku niezbędne są dodatkowe pieniądze.

1. Czy Pani Minister zna ten problem i jak zamierza go rozwiązać?
2. Czy powiaty otrzymają w najbliższym czasie dodatkowe środki finansowe na te zadania z PFRON lub budżetu państwa?
3. Dlaczego tak ważne sprawy jak pomoc osobom ciężko i obłożnie chorym są lekceważone i odkładane na bliżej nieznanne terminy?

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Krzysztof Michalkiewicz:

Panie Ministrze! Panie Posłanki! Przede wszystkim chciałem podziękować, że tak ważny problem został ujęty w ramach pytań bieżących. Możemy dzisiaj rozmawiać o sytuacji osób niepełnosprawnych.

Jest to także okazja, żeby pewne rzeczy przypomnieć i wyjaśnić.

Przede wszystkim to powiaty zgodnie z ustawą o samorządzie powiatowym mają obowiązki i zadania związane ze wspieraniem osób niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne, tak jak wszyscy pozostali mieszkańcy powiatu, są mieszkańcami, obywatelami powiatu i zaspokajanie ich potrzeb, zadania określone innymi ustawami, zadania publiczne powinny wobec nich być realizowane.

Nie wiem, skąd pani poseł ma dane, natomiast z naszych oficjalnych danych wynika, że w 2017 r. powiaty, które dostają z PFRON-u dofinansowanie do zadań, które realizują, dostały środki w sposób znacząco większy niż w poprzednich latach. Z moich danych wynika, że w latach 2014-2015 powiaty dostawały: 712 585 tys. w 2015 r., 712 586 tys. w 2014 r., czyli 712 mln dostały w 2014 r. i 2015 r., 712 585 tys. zł do tego jeszcze było w 2015 r. W 2016 r. dostały 753 540 tys., natomiast w 2017 r. - 764 317 tys. Jak z tych liczb wynika, 764 317 tys. nie jest mniejsze niż 753 540 tys., jak to było w poprzednim roku, ale jest też wyraźnie wyższe od tego, co było w poprzednich latach. Myślę o latach... Tak naprawdę tapnięcie nastąpiło w 2009 r. i 2010 r., jeśli chodzi o przekazywanie środków.

Natomiast oczywiście te zadania, które realizuje powiat, są dużo szersze, niż pani poseł wymieniła. Przede wszystkim wśród zadań obligatoryjnych, które muszą być finansowane z algorytmu i dofinansowane przez powiat, są: finansowanie tworzenia i utrzymania warsztatów terapii zajęciowej, zakładów aktywności zawodowej, różnego rodzaju rehabilitacja zawodowa i społeczna, w tym dofinansowanie do wyrobów - to już teraz się nawet inaczej nazywa - medycznych, które tak naprawdę oczywiście są finansowane i dla osób niepełnosprawnych, i dla osób chorych, i dla osób przewlekle chorych z Narodowego Funduszu Zdrowia. Natomiast powiat ma możliwość dofinansowania niektórych z nich, w przypadku których koszty są na tyle duże, że stanowią barierę dla osób potrzebujących.

To, jakie zadania powiat finansuje, czy z własnych środków, czy z algorytmu, wynika z decyzji rady powiatu. To rada powiatu musi zdecydować, jakie zadania chce w danym roku finansować i ile pieniędzy na to przeznaczyć. Oczywiście musi uwzględnić, jak to jest ładnie napisane w art. 35a ustawy o rehabilitacji, strategię rozwiązywania problemów społecznych, powiatowe programy działań na rzecz osób niepełnosprawnych, jeśli chodzi o rozpoznane potrzeby, i w zależności od tego przekazywać środki.

To, o co pani poseł pytała, to oczywiście także algorytm, który jest wyliczany i którego tak naprawdę nie mamy możliwości zmieniania. On, z jednej strony, wynika z planu finansowego PFRON-u, który jest częścią budżetu państwa, który my jako posłowie przecież uchwalamy, a z drugiej strony, tak jak mówię, wynika z algorytmu, który jest dosyć skomplikowany, uwzględnia w każdym powiecie ilość osób niepełnosprawnych, ilość osób niepełnosprawnych bezrobotnych, poszukujących pracy, także dzieci niepełnosprawnych. Algorytm jest

skomplikowany, ale w algorytmie jest też właśnie ta kwota, którą zaplanowaliśmy na te zadania w budżecie w planie finansowym PFRON-u.

Te dane, o których mówiłem, także nie są brane z sufitu, są otrzymywane z Głównego Urzędu Statystycznego. Jeśli chodzi o ilość np. osób niepełnosprawnych bezrobotnych, poszukujących pracy, są brane z 3 poprzedzających miesięcy i są przekazywane przez Główny Urząd Statystyczny. W tym roku faktycznie nastąpił przypadek, że GUS w pierwszej wersji przekazał troszkę inne dane, a w drugiej je skorygował, skąd faktycznie w niektórych powiatach nastąpiła konieczność skorygowania tych kwot. Natomiast te kwoty oczywiście nie odpowiadają tym, o których pani poseł mówi.

Przykładowo, i to alfabetycznie, żeby nie było, że wybrane: powiat bolesławiecki dostał z algorytmu 1 358 186 zł, musiał obniżyć tę kwotę o 47 tys., 1 358 047 zł to na pewno nie będzie 20%. Oczywiście taka korekta dotyczyła mniejszej ilości, niewielu powiatów. Większa ilość powiatów dostała większe kwoty. Następny powiat, głogowski, który dostał 1 953 552 zł, dostał korektę, dostał dodatkowo 2591 zł.

A więc tak naprawdę te różnice były niewielkie, ale faktycznie były. Ta korekta była spowodowana tym, że GUS przekazał korektę, którą trzeba było uwzględnić, natomiast nie wpłynęła ona w sposób zasadniczy na finansowanie.

Posel Joanna Frydrych:

Dziękuję.

Panie Marszałku! Panie ministrze, dziękuję, że w ogóle zauważył pan problem istniejący też właśnie w kwestii potrzeb osób niepełnosprawnych. Jednak pan minister nie wskazał rozwiązania tego problemu, pan minister tutaj jedynie powiedział, jakie zadania należą do powiatu. My to doskonale wiemy i powiaty realizują te swoje zadania, niemniej jednak osoby chore i niepełnosprawne w wyjątkowy sposób w obecnym czasie zostały zepchnięte na margines. Te środki, które zostały ograniczone, są w wysokości 200, 300, a nawet 400 tys. dla powiatów. To są fakty, panie ministrze. Brakuje faktycznie na likwidację barier architektonicznych, na wczasy rehabilitacyjne, nie mówiąc już o podstawowych materiałach dla osób właśnie przewlekle i obłożnie chorych. Ta odpowiedź pana ministra nie wskazuje tego rozwiązania.

Mam tylko pytania. Dlaczego ta grupa Polaków jest tak źle traktowana? Dlaczego osoby chore i niepełnosprawne mają ograniczoną pomoc? A to one od nas oczekują tej pomocy. Skoro rząd cieszy się tak dobrą kondycją finansową państwa, to przede wszystkim powinien wspierać właśnie osoby najbardziej potrzebujące. Dziękuję.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Krzysztof Michałkiewicz:

Jeżeli pani poseł powie, o który powiat chodzi, to oczywiście podam, jakie są faktyczne i realne kwoty, które zostały przekazane z PFRON.

Natomiast oczywiście - ponieważ słuchają nas osoby niepełnosprawne - chcę powiedzieć, że na przyszły rok podnosimy kwotę dofinansowania przewidzianego dla samorządów. Jeżeli w 2017 r. samorzady dostały - bo jeszcze samorząd wojewódzki dostaje pieniądze z PFRON - 930 mln, to w projekcie budżetu na 2018 r. jest przewidziane 947 mln, więc o 17 mln więcej. Także w tej chwili szukamy dodatkowych środków i monitorujemy wykonanie planu dochodów PFRON. Przypomnę, że dochody PFRON stanowią wpłaty pracodawców i dotacja z budżetu państwa. Wpłaty pracodawców są faktycznie większe - o czym pani poseł powiedziała - ze względu na dobrą sytuację ekonomiczną, gospodarczą kraju, spadek bezrobocia. Wzrosło także - i to trzeba podkreślić jako aspekt pozytywny - zatrudnienie osób niepełnosprawnych. Natomiast zatrudnienie osób niepełnosprawnych łączy się z dofinansowaniem do wynagrodzeń, jakie osoby niepełnosprawne otrzymują, co powoduje, że tutaj także mamy wzrost wydatków z PFRON. Natomiast jeżeli będą jakiegokolwiek wolne środki, to na pewno prześlemy je powiatom ze względu na to, że to powiaty przede wszystkim zajmują się zaspokajaniem potrzeb osób niepełnosprawnych.

Przypomnę jeszcze raz, panie posłanki zadały pytanie dotyczące osób chorych i przewlekle chorych, i bardzo chorych, że oczywiście PFRON finansuje zadania związane z niepełnosprawnością. Jeśli chodzi o zadania związane z osobami ciężko i obłożnie chorymi, to głównie są one finansowane z Narodowego Funduszu Zdrowia, więc to jest troszkę pytanie nie do nas. Natomiast oczywiście, tak jak powiedziałem, wszystkie zatrudnione osoby w Polsce płacą składki do Narodowego Funduszu Zdrowia i mają prawo korzystać z finansowania albo dofinansowania zakupu wyrobów medycznych, w tym zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne. Natomiast PFRON w sytuacjach wyjątkowych, jeżeli rada powiatu tak zdecyduje, może dofinansować to zaopatrzenie. Tyle i tylko tyle.

Jeżeli pani posłanka w sposób zdecydowany - bo to wszystko zostanie w protokole, osoby niepełnosprawne lubią oglądać telewizję, słuchać telewizji - jeżeli pani posłanka by powiedziała, o którym powiecie pani poseł myślała, to oczywiście powiedziałbym o kwotach, jakie otrzymał w tym roku w ramach dofinansowania z PFRON.

Chciałbym bardzo mocno podkreślić, że w art. 35 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych jest wprost napisane, co należy do zadań samorządów. Zadania te obejmują także finansowanie pomocy w zakresie realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych. Jest mnóstwo zadań związanych z opracowaniem i realizacją strategii dotyczących rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych. W art. 35a jest także zapisane coś takiego, co panie posłanki szczególnie będzie interesowało: dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów. Jeżeli wśród wielu powiatów są takie, które realizują to zadanie w sposób wzorowy, pamiętają, że wśród mieszkańców powiatu są także osoby niepełnosprawne, to tym powiatom chciałbym się pokłonić i szczerze podziękować. Dziękuję bardzo.